

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2011-2012

4 AVRIL 2012

Proposition de loi modifiant la législation électorale en vue de renforcer la démocratie et la crédibilité du politique

(Déposée par MM. Bert Anciaux, Philippe Moureaux, Dirk Claes, Mme Christine Defraigne, MM. Bart Tommelein, Marcel Cheron, Mme Freya Piryns et M. Francis Delpérée)

DÉVELOPPEMENTS

La présente proposition de loi vise à renforcer la démocratie et la crédibilité du politique en prévoyant pour ce qui concerne les élections pour la Chambre des représentants, le Parlement européen et le Parlement de la Communauté germanophone, les mesures suivantes :

- l'interdiction du cumul de candidatures à des élections simultanées dont les mandats sont incompatibles entre eux;
- la démission de plein droit des mandats électifs déjà en cours en cas d'élection en qualité d'effectif au sein d'une autre assemblée parlementaire, lorsque ces mandats sont incompatibles entre eux;
- l'interdiction du cumul de candidatures, sur une même liste, entre une place effective et une place suppléante.

En effet, en vertu de la compétence résiduelle de l'autorité fédérale, c'est le législateur fédéral statuant à la majorité ordinaire qui est compétent pour régler l'élection de la Chambre des représentants, du Parlement européen et du Parlement de la Communauté germanophone (s'agissant de ce dernier Parlement, en vertu de l'article 118, § 1er, de la Constitution), ainsi que la composition et le fonctionnement de ces derniers.

La présente proposition de loi doit être lue conjointement avec la proposition de loi spéciale

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 2011-2012

4 APRIL 2012

Wetsvoorstel tot wijziging van de kieswetgeving ter versterking van de democratie en de politieke geloofwaardigheid

(Ingediend door de heren Bert Anciaux, Philippe Moureaux, Dirk Claes, mevrouw Christine Defraigne, de heren Bart Tommelein, Marcel Cheron, mevrouw Freya Piryns en de heer Francis Delpérée)

TOELICHTING

Dit wetsvoorstel heeft tot doel de democratie en de politieke geloofwaardigheid te versterken, door voor de verkiezingen voor de Kamer van volksvertegenwoordigers, het Europese Parlement en het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap betreft, in de volgende maatregelen te voorzien :

- het verbod op het cumuleren van kandidaturen bij gelijktijdige verkiezingen waarvan de mandaten onverenigbaar zijn;
- het ontslag van rechtswege uit de lopende bij verkiezing verkregen mandaten in geval van verkiezing in de hoedanigheid van lid van een andere parlementaire vergadering, wanneer deze mandaten onverenigbaar zijn;
- het verbod op het cumuleren, op eenzelfde lijst, van een effectieve plaats en een plaats op de lijst van de opvolgers.

Krachtens de restbevoegdheid van de federale overheid is de federale wetgever die bij gewone meerderheid beslist, bevoegd om de verkiezing van de Kamer van volksvertegenwoordigers, het Europese Parlement en het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap te regelen (wat dit laatste parlement betreft, krachtens artikel 118, § 1, van de Grondwet), alsook hun samenstelling en werking.

Dit wetsvoorstel moet worden samen gelezen met het voorstel van bijzondere wet dat hiermee samen-

déposée concomitamment au Parlement (doc. Sénat, n° 5-1570/1), qui prévoit des mesures analogues pour les élections du Parlement wallon, du Parlement flamand et du Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale.

Ces propositions visent à mettre en œuvre l'Accord institutionnel pour la sixième réforme de l'État du 11 octobre 2011 qui entend rendre notre système électoral plus transparent et plus compréhensible pour l'électeur.

Elles s'inscrivent dans la logique des propositions de loi et des propositions de loi spéciale qui ont été antérieurement soumises à la Chambre des représentants et au Sénat (5-434; 5-435; 5-864; 5-865; 5-866; 5-875) et sur lesquelles le Conseil d'Etat a déjà rendu des avis le 14 juin 2011 (N° 49.440/2/VR à 49.443/2/VR, N° 49.444/2/VR à 49.445/2/VR, N° 49.446/2/VR et N° 49.447/2/VR à 49.450/2/VR).

Les dispositions du Code électoral relatives aux élections pour le Sénat restent d'application. Elles seront modifiées au moment de la réforme du Sénat.

1. Interdiction du cumul de candidatures à des élections simultanées dont les mandats sont incompatibles entre eux

L'Accord institutionnel prévoit que le cumul de candidatures à des élections simultanées dont les mandats sont incompatibles entre eux sera interdit.

Actuellement, nonobstant l'existence d'incompatibilités entre les mandats au sein de deux assemblées parlementaires, la loi n'interdit pas la candidature simultanée à l'élection de ces dernières. Il n'y a que pour l'élection des Chambres législatives fédérales que l'on ne peut être à la fois candidat à la Chambre et au Sénat (voy. pour ce qui concerne ces deux dernières assemblées, l'article 118, alinéa 4, du Code électoral).

Étant donné qu'une personne élue pour deux ou plusieurs mandats entre lesquels il existe une incompatibilité constitutionnelle ou légale ne peut exercer qu'un mandat, elle doit se faire remplacer pour les autres mandats.

Par conséquent, les électeurs qui ont voté pour un candidat élu dans plus d'une assemblée doivent constater que l'intéressé ne peut exercer qu'un mandat et qu'il doit se faire remplacer pour le ou les autres mandats par un suppléant pour lequel les électeurs n'ont pas voté. Cela ne favorise pas la transparence et la compréhension pour l'électeur du système électoral.

gaand in het parlement werd ingediend (stuk Senaat, nr. 5-1570/1), dat in analoge maatregelen voor de verkiezingen van het Waals Parlement, het Vlaams Parlement en het Brussels Hoofdstedelijk Parlement voorziet.

Deze voorstellen hebben tot doel het Institutioneel Akkoord voor de zesde staatshervorming van 11 oktober 2011 uit te voeren, dat ons kiessysteem transparanter en meer begrijpelijk voor de kiezer wil maken.

Deze voorstellen passen in de logica van de wetsvoorstellen en de voorstellen van bijzondere wet die eerder werden ingediend in de Kamer van volksvertegenwoordigers en in de Senaat (5-434; 5-435; 5-864; 5-865; 5-866; 5-875) en waarover de Raad van State al op 14 juni 2011 adviezen heeft uitgebracht (nrs. 49.440/2/VR tot 49.443/2/VR, nrs. 49.444/2/VR tot 49.445/2/VR, nr. 49.446/2/VR en nrs. 49.447/2/VR tot 49.450/2/VR).

De bepalingen van het Kieswetboek die betrekking hebben op de verkiezingen voor de Senaat blijven van toepassing. Zij zullen worden gewijzigd op het ogenblik van de hervorming van de Senaat.

1. Verbod op het cumuleren van kandidaturen bij gelijktijdige verkiezingen waarvan de mandaten onverenigbaar zijn

Het Institutioneel Akkoord voorziet dat het cumuleren van kandidaturen bij samenvallende verkiezingen waarvan de mandaten onverenigbaar zijn, verboden zal worden.

Niettegenstaande er op dit moment onverenigbaarheden bestaan tussen de mandaten van twee parlementaire vergaderingen, verbiedt de wet niet dat men zich tegelijk kandidaat stelt bij de verkiezingen voor die twee assemblees. Het is enkel voor de verkiezing van de federale Wetgevende Kamers dat men zich niet tegelijk kandidaat mag stellen voor de Kamer en de Senaat (wat deze twee laatste assemblees betreft, zie artikel 118, vierde lid, van het Kieswetboek).

Aangezien een persoon die verkozen is voor twee of meerdere mandaten waarvoor een grondwettelijke of wettelijke onverenigbaarheid bestaat, slechts één mandaat mag uitoefenen, moet hij of zij zich laten vervangen voor de andere mandaten.

Bijgevolg moeten de kiezers die voor een kandidaat hebben gestemd die in meer dan één vergadering werd verkozen, vaststellen dat de betrokkenen slechts één mandaat mag uitoefenen en zich voor het of de andere mandaten moet laten vervangen door een plaatsvervanger waarvoor de kiezers niet gestemd hebben. Dat komt de transparantie en het begrip van het kiesysteem voor de kiezer niet ten goede.

Qui plus est, la Cour d'arbitrage a relevé, dans son arrêt n° 73/2003 du 26 mai 2003 à propos de la double candidature pour la Chambre et le Sénat qui avait été instaurée par l'article 6 de la loi du 13 décembre 2002 portant diverses modifications en matière de législation électorale, que « La mesure attaquée est de nature à tromper l'électeur puisqu'il ne peut pas apprécier l'effet utile de son vote. En outre, elle avantage sans justification raisonnable les candidats qui peuvent bénéficier de la double candidature. » (considérant B.16.3).

Le Conseil d'État a quant à lui souligné, dans ses avis 49.444/2 et 49.445/2 du 14 juin 2011, que « la jurisprudence tirée de cet arrêt, qui ne concernait que l'élection simultanée à la Chambre des représentants et au Sénat, peut être étendue à toutes les élections simultanées d'assemblées parlementaires ».

Pour ces raisons, la présente proposition de loi interdit le cumul de candidatures à des élections simultanées dont les mandats sont incompatibles entre eux. Elle vise les candidatures pour les élections pour le Parlement européen, la Chambre des représentants et le Parlement de la Communauté germanophone.

Elle prévoit que nul ne peut se porter candidat pour les élections pour le Parlement européen s'il est en même temps candidat pour les élections pour la Chambre des représentants, le Parlement wallon, le Parlement flamand ou le Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale, lorsque ces dernières élections ont lieu le même jour, et ce en raison des incompatibilités existant entre les mandats au sein de ces assemblées (article 42, alinéa 2, de la loi du 23 mars 1989 relative à l'élection du Parlement européen). Elle insère un alinéa à cet effet dans l'article 21, § 5, de la loi du 23 mars 1989 précitée.

La présente proposition de loi prévoit également que nul ne peut se porter candidat pour les élections pour la Chambre des représentants s'il est en même temps candidat pour les élections pour le Parlement européen, le Parlement wallon, le Parlement flamand, le Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale ou du Parlement de la Communauté germanophone, lorsque ces dernières élections ont lieu le même jour. Les mandats au sein de ces assemblées sont en effet incompatibles entre eux, en vertu de l'article 119 de la Constitution, de l'article 24bis, § 2, de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles, de l'article 42, alinéa 2, de la loi du 23 mars 1989 relative à l'élection du Parlement européen, de l'article 12, § 2, de la loi spéciale du 12 janvier 1989 et de l'article 10bis de la loi du 31 décembre 1983 de réformes institutionnelles pour la Communauté germanophone. Elle insère, à cet effet, un alinéa dans l'article 118 du Code électoral.

Wat meer is, het Arbitragehof heeft in zijn arrest nr. 73/2003 van 26 mei 2003 over de dubbele kandidatuur voor de Kamer en de Senaat, die was ingevoerd bij artikel 6 van de wet van 13 december 2002 houdende verscheidene wijzigingen inzake verkiezingen, opgemerkt dat « De bestreden maatregel van die aard is dat de kiezer kan worden misleid vermits hij het nuttig effect van zijn stem niet kan inschatten en de maatregel bevoordeelt, zonder redeleijke verantwoording, de kandidaten die de dubbele kandidatuur kunnen genieten. » (overweging B.16.3).

De Raad van State heeft in zijn adviezen 49.444/2 en 49.445/2 van 14 juni 2011 benadrukt dat « de rechtspraak die voortvloeit uit dat arrest, dat alleen betrekking had op de gelijktijdige verkiezing bij de Kamer van volksvertegenwoordigers en de Senaat, kan worden uitgebreid tot alle gelijktijdige verkiezingen van parlementaire assemblees ».

Daarom verbiedt dit wetsvoorstel het cumuleren van kandidaturen bij gelijktijdige verkiezingen waarvan de mandaten onverenigbaar zijn. Het beoogt de kandidaturen voor de verkiezingen voor het Europese Parlement, de Kamer van volksvertegenwoordigers en het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap.

Het wetsvoorstel voorziet dat niemand zich kandidaat mag stellen voor de verkiezingen voor het Europese Parlement als hij tegelijkertijd kandidaat is voor de verkiezingen voor de Kamer van volksvertegenwoordigers, het Vlaams Parlement, het Waalse Parlement of het Brusselse Hoofdstedelijke Parlement, wanneer deze verkiezingen op dezelfde dag plaatsvinden, en dit omwille van het feit dat er onverenigbaarheden bestaan tussen de mandaten bij deze assemblees (artikel 42, tweede lid, van de wet van 23 maart 1989 betreffende de verkiezing van het Europese Parlement). Het wetsvoorstel voegt hier toe een lid in in artikel 21, § 5, van de voormelde wet van 23 maart 1989.

Dit wetsvoorstel voorziet ook dat niemand zich kandidaat mag stellen voor de verkiezingen voor de Kamer van volksvertegenwoordigers als hij tegelijkertijd kandidaat is voor de verkiezingen voor het Europese Parlement, het Waalse Parlement, het Vlaams Parlement, of het Brusselse Hoofdstedelijke Parlement, wanneer deze verkiezingen op dezelfde dag plaatsvinden. De mandaten bij deze vergaderingen zijn immers onverenigbaar krachtens artikel 119 van de Grondwet, artikel 24bis, § 2, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, artikel 42, tweede lid, van de wet van 23 maart 1989 betreffende de verkiezing van het Europese Parlement, artikel 12, § 2, van de bijzondere wet van 12 januari 1989 en artikel 10bis, van de wet van 31 december 1983 tot hervorming der instellingen voor de Duitstalige Gemeenschap. Hier toe voegt het een lid in in artikel 118 van het Kieswetboek.

Enfin, la présente proposition de loi vise, de la même manière, les candidatures à l'élection pour le Parlement de la Communauté germanophone. Le régime d'incompatibilité des parlementaires de la Communauté germanophone diffère toutefois de celui des autres parlements de communauté et de région : il n'y a pas d'incompatibilité entre leur mandat et ceux de parlementaire européen ou wallon, l'article 10bis, 1° et 2°, de la loi du 31 décembre 1983 de réformes institutionnelles pour la Communauté germanophone, pris en exécution de l'article 119 de la Constitution, limitant l'incompatibilité avec celui de député fédéral ou de sénateur, à l'exception du sénateur élu conformément à l'article 67, § 1er, 5°, de la Constitution. Elle prévoit donc que nul ne peut se porter candidat pour les élections du Parlement de la Communauté germanophone, s'il est en même temps candidat pour les élections de la Chambre des représentants, si ces élections ont lieu le même jour. Elle complète, à cet effet, l'article 23, § 2, de la loi du 6 juillet 1990 réglant les modalités de l'élection du Parlement de la Communauté germanophone.

Dans les cas prévus ci-dessus, la présente proposition prévoit que le candidat qui ne respecte pas la présente interdiction de cumul verra son nom rayé de toutes les listes où il figure. Il sera en outre possible des sanctions prévues à l'article 202 du Code électoral.

2. Démission de plein droit des mandats électifs en cours en cas d'élection en qualité d'effectif au sein d'une autre assemblée parlementaire, lorsque ces mandats sont incompatibles entre eux

L'Accord institutionnel prévoit que le candidat effectif élu sera démissionnaire de plein droit des mandats électifs déjà en cours et légalement incompatibles avec son nouveau mandat électif.

Aujourd'hui, lorsque les élections ne sont pas simultanées (1), il n'est pas exclu qu'un parlementaire se porte candidat à l'élection pour une autre assemblée parlementaire et ce, même lorsque ces mandats parlementaires sont incompatibles entre eux. La présente proposition de loi n'entend rien modifier à cet égard.

(1) La présente mesure s'inscrit dans l'hypothèse d'élections qui ne sont pas simultanées. À l'avenir, lorsque les élections seront simultanées, il ne sera plus possible de se porter candidat à l'élection de plusieurs assemblées dont les mandats sont incompatibles entre eux (voir le point 1 de la présente proposition de loi).

Ten slotte beoogt dit wetsvoorstel op dezelfde manier de kandidaturen voor de verkiezing voor het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap. De regeling inzake onverenigbaarheid van de leden van het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap verschilt echter van die van de leden van de overige Gemeenschaps- en Gewestparlementen : er bestaat geen onverenigbaarheid tussen hun mandaat en dat van de Europese en Waals Parlementsleden, aangezien artikel 10bis, 1° en 2°, van de wet van 31 december 1983 tot hervorming der instellingen voor de Duitstalige Gemeenschap, in uitvoering van artikel 119 van de Grondwet, de onverenigbaarheid beperkt tot het mandaat van federaal volksvertegenwoordiger of senator, met uitzondering van dat van verkozen senator overeenkomstig artikel 67, § 1, 5°, van de Grondwet. Het voorziet dus dat niemand zich kandidaat mag stellen voor de verkiezingen van het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap als hij tegelijkertijd kandidaat is voor de verkiezingen van de Kamer van volksvertegenwoordigers, wanneer deze verkiezingen op dezelfde dag plaatsvinden. Het vult hiertoe artikel 23, § 2, van de wet van 6 juli 1990 tot regeling van de wijze waarop het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap wordt verkozen, aan.

In de hiervoor voorziene gevallen voorziet dit wetsvoorstel dat de kandidaat die het cumulverbod niet respecteert zijn naam geschrapt zal zien van alle lijsten waarop hij staat. Hij zal bovendien strafbaar zijn met de in artikel 202 van het Kieswetboek voorziene straffen.

2. Ontslag van rechtswege uit de door verkiezingen verkregen lopende mandaten in geval van verkiezing in de hoedanigheid als lid van een andere parlementaire assemblée, wanneer deze mandaten onverenigbaar zijn

Het Institutioneel Akkoord bepaalt dat de effectief verkozen kandidaat van rechtswege ontslagen moet zijn uit de door verkiezingen verkregen lopende mandaten die wettelijk onverenigbaar zijn met het nieuwe mandaat waarvoor hij verkozen werd.

Wanneer de verkiezingen niet samenvallen (1), is het momenteel niet uitgesloten dat een parlementslid zich kandidaat stelt voor de verkiezing voor een andere parlementaire assemblée, zelfs wanneer deze parlementaire mandaten onverenigbaar zijn. Dit wetsvoorstel wil hier dus niets aan wijzigen.

(1) Deze maatregel past in de veronderstelling van niet-samenvallende verkiezingen. In de toekomst zal het bij gelijktijdige verkiezingen niet meer mogelijk zijn zich kandidaat te stellen voor de verkiezing van verschillende assemblées waarvan de mandaten onverenigbaar zijn (zie punt 1 van dit wetsvoorstel).

Toutefois, lorsque deux mandats parlementaires sont incompatibles entre eux (1), les parlementaires qui se sont portés candidats à un mandat effectif au sein d'une seconde assemblée parlementaire et qui y sont élus, ne peuvent exercer qu'un seul de ces deux mandats.

Ceux-ci ont actuellement le choix entre poursuivre l'exercice du mandat parlementaire qu'ils exercent ou démissionner de leurs fonctions et exercer le nouveau mandat pour lequel ils ont été élus. En vertu de l'article 233 du Code électoral, la cessation du mandat de parlementaire au sein de la première assemblée correspond actuellement au moment de la prestation de serment au sein de l'autre assemblée. En ce qui concerne les élections pour le Parlement européen, en vertu de l'article 42 de la loi du 23 mars 1989 relative à l'élection du Parlement européen, la cessation du mandat de parlementaire au sein de la première assemblée correspond actuellement au moment de la renonciation à ce mandat.

La présente proposition de loi entend empêcher ce choix en ce qui concerne les élus à un nouveau mandat effectif. Elle instaure la perte automatique du premier mandat parlementaire lorsque les mandats sont incompatibles entre eux, dès avant l'éventuelle prestation de serment, à savoir au moment de la validation du nouveau mandat électif suite à la vérification des pouvoirs.

Elle ne laisse plus au parlementaire la faculté de choisir entre le mandat dont il est titulaire et le nouveau mandat pour lequel il a été élu, mais attache une conséquence de plein droit au seul fait d'avoir été élu au sein d'une autre assemblée parlementaire : la déchéance du premier mandat parlementaire incompatible.

Cette déchéance intervient avant même qu'il soit question de devenir titulaire d'un autre mandat. En effet, le parlementaire qui ne prête pas serment au sein de cette autre assemblée ne siègera ni dans la première assemblée, ni dans la deuxième, étant déchu de son premier mandat, par le seul fait de la validation de son nouveau mandat électif.

Cette déchéance intervient également de plein droit dès l'instant où le parlementaire renonce à son nouveau mandat effectif entre le jour de la proclamation des élus et le jour de la validation de son nouveau mandat effectif. Il perd également cette qualité de plein droit lorsqu'il cesse de siéger par suite de sa nomination en qualité de ministre ou de secrétaire

(1) Voy. les articles 49 et 119 de la Constitution, 24bis, § 2, de la loi spéciale de réformes institutionnelles du 8 août 1980, 12, § 2, de la loi spéciale du 12 janvier 1989 relative aux institutions bruxelloises, 10bis de la loi du 31 décembre 1983 de réformes institutionnelles pour la Communauté germanophone, 42 de la loi du 23 mars 1989 relative à l'élection du Parlement européen.

Wanneer twee parlementaire mandaten echter onverenigbaar zijn (1), mogen de parlementsleden die zich kandidaat hebben gesteld voor een effectief mandaat bij een tweede parlementaire assemblée en daar verkozen worden, slechts een van de beide mandaten uitoefenen.

Zij hebben momenteel de keuze om het parlementaire mandaat dat ze uitoefenen, te blijven uitoefenen of ontslag te nemen uit hun functies en het nieuwe mandaat uit te oefenen waarvoor ze werden verkozen. Krachtens artikel 233 van het Kieswetboek wordt momenteel het parlementaire mandaat bij de eerste assemblée stopgezet op het moment van eedaflegging bij de andere assemblée. Wat de verkiezingen voor het Europese Parlement betreft, wordt krachtens artikel 42 van de wet van 23 maart 1989 betreffende de verkiezing van het Europese Parlement momenteel het parlementaire mandaat bij de eerste assemblée stopgezet op het moment van de verzaking aan dat mandaat.

Dit wetsvoorstel moet deze keuze verhinderen wat de verkozenen voor een nieuw effectief mandaat betreft. Het voert het automatische verlies van het eerste parlementaire mandaat in wanneer de mandaten onverenigbaar zijn, vooraleer de eventuele eedaflegging plaatsvindt, namelijk op het moment dat het nieuwe verkozen mandaat geldig wordt verklaard na het onderzoek van de geloofsbriefen.

Het stelt het parlementslid niet meer in de mogelijkheid te kiezen tussen het mandaat dat hij bekleedt, en het nieuwe mandaat waarvoor hij verkozen is, maar kent een gevolg van rechtswege toe aan het feit van verkozen te zijn voor een andere parlementaire assemblée: de vervallenverklaring van het eerste onverenigbare parlementaire mandaat.

Dat mandaat vervalt zelfs al voordat er sprake van is houder van een ander mandaat te worden. Het parlementslid dat de eed niet aflegt bij deze andere assemblée, zal immers in geen van beide assemblees zetelen, aangezien zijn eerste mandaat is vervallen louter door het feit dat zijn nieuw verkozen mandaat geldigheid heeft verkregen.

Deze vervallenverklaring gebeurt ook van rechtswege zodra het parlementslid verzaakt aan zijn nieuwe effectieve mandaat tussen de dag van de afkondiging van de verkozenen en de dag waarop zijn nieuwe effectieve mandaat geldig wordt verklaard. Hij verliest die hoedanigheid eveneens van rechtswege wanneer hij ophoudt zitting te hebben ten gevolge van een

(1) Zie artikelen 49 en 119 van de Grondwet, 24bis, § 2 van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen van 8 augustus 1980, 12, § 2 van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse Instellingen, 10bis van de wet van 31 december 1983 tot hervorming der instellingen voor de Duitstalige Gemeenschap, 42 van de wet van 23 maart 1989 betreffende de verkiezing van het Europese Parlement.

d'État du gouvernement fédéral ou par suite de son élection en qualité de ministre ou de secrétaire d'État d'un autre gouvernement de communauté ou de région.

La présente proposition de loi ne s'applique pas aux suppléants. Du point de vue de l'électeur, leur situation est effet sensiblement différente de celles des effectifs. L'électeur qui émet sa voix de préférence pour un candidat suppléant sait que celui-ci ne sera appelé à siéger que si un candidat effectif élu vient à renoncer à son siège. Compte tenu de la mesure prévue pour les effectifs, la probabilité qu'il ne soit pas appelé à siéger, en tout cas à bref délai, est d'ailleurs renforcée. Entre le moment de l'élection et celui où il est ultérieurement appelé à siéger, le suppléant ne va pas rester inactif. Il arrive en effet fréquemment que les circonstances de la vie du suppléant font que, le jour où il est appelé à siéger, il ne souhaite plus ou ne peut plus exercer son mandat, sans que l'on puisse mettre en doute la sincérité de sa candidature au jour de l'élection. L'électeur qui vote pour un candidat suppléant n'ignore pas cela. On ne peut donc prétendre que l'électeur est trompé lorsqu'un suppléant renonce à siéger de la même manière que lorsque c'est un effectif qui renonce à siéger dès le lendemain de son élection. Les attentes légitimes de l'électeur ayant voté pour un candidat suppléant ne sont, en effet, pas identiques à celles d'un électeur ayant voté pour un candidat effectif. Les candidats effectifs et les candidats suppléants sont dans des situations objectivement différentes au regard du but poursuivi par la présente proposition de loi. La présente proposition de loi respecte donc le principe du respect dû aux attentes légitime de l'électeur, tel qu'il se dégage de la jurisprudence constitutionnelle (voy. à cet égard C. C., arrêt n° 73/2003 du 26 mai 2003; C.C. arrêt n° 90/2006 du 24 mai 2006; C.C. arrêt n° 130/2006 du 28 juillet 2006).

La présente proposition de loi se limite par ailleurs aux mandats électifs. Elle ne tend pas à contraindre les ministres en place qui se présentent à une élection de démissionner en cette qualité s'ils sont élus. Le statut d'un ministre est en effet différent de celui d'un parlementaire. Alors que celui-ci est élu pour la durée de la législature, sans que personne ne puisse le contraindre à renoncer au mandat que lui a donné l'électeur, la nomination d'un ministre peut intervenir à tout moment, et à tout moment il peut y être mis fin. La mesure qui consisterait à l'obliger de démissionner s'il est élu serait donc sans effet, puisque dès le lendemain, il pourrait à nouveau être nommé ministre. Le ministre qui au moment de sa nomination est parlementaire, n'est pas traité différemment des autres parlementaires s'il est élu dans une autre assemblée. Il ne pourra plus, s'il n'est plus ministre, exercer le

benoeming tot minister of staatssecretaris van de federale regering of een verkiezing tot minister of staatssecretaris van een andere Gemeenschaps- of Gewestregering.

Dit wetsvoorstel is niet van toepassing op de plaatsvervangers. Vanuit het perspectief van de kiezer, is hun situatie inderdaad heel anders dan die van de effectieve kandidaten. Een kiezer, die zijn voorkeur stem geeft aan een plaatsvervangende kandidaat, weet dat deze persoon enkel zal opgeroepen worden om te zetelen indien een effectief verkozen kandidaat zijn zetel afstaat. Gezien de voorziene maatregel de effectieve kandidaten betreft, is de kans dat ze niet zouden worden opgeroepen om te zetelen, in ieder geval op korte termijn, versterkt. Tussen het tijdstip van de verkiezing en het moment waarop hij wordt opgeroepen, zal de plaatsvervanger niet inactief blijven. Het gebeurt immers regelmatig dat door omstandigheden de plaatsvervanger, op de dag dat hij wordt opgeroepen om te zetelen, zijn mandaat niet meer wil of kan uitoefenen zonder dat aan de oproechtheid van zijn kandidatuur op de dag van de verkiezing getwijfeld kan worden. De kiezer die voor een plaatsvervanger stemt weet dit. Men kan dus niet stellen dat de kiezer op dezelfde manier wordt bedrogen als de plaatsvervanger beslist om niet te zetelen als in het geval dat een effectieve kandidaat de dag na de verkiezing beslist om niet te zetelen. De legitieme verwachtingen van de kiezers die hebben gestemd voor de plaatsvervangers zijn inderdaad niet identiek aan die van een kiezer die heeft gestemd voor een effectieve kandidaat. In het licht van het door dit wetsvoorstel nastreefde doel bevinden effectieve kandidaten en plaatsvervangende kandidaten zich in objectief verschillende situaties. Dit wetsvoorstel respecteert derhalve het beginsel van respect voor de legitieme verwachtingen van de kiezer, zoals het voortvloeit uit de rechtspraak van het grondwettelijk Hof (zie in dit verband G.H., arrest nr. 73/2003 van 26 mei 2003; G.H. arrest 90/2006 van 24 mei 2006, G. H. arrest nr. 130/2006 van 28 juli 2006).

Dit wetsvoorstel beoogt overigens slechts de uit verkiezingen verkregen mandaten. Het voorstel is dus niet bedoeld om ministers in functie die zich verkiesbaar stellen te verplichten om ontslag te nemen als minister indien zij verkozen geraken. Het statuut van een minister is immers verschillend van dat van een parlementslid. Terwijl een parlementslid wordt verkozen voor de duur van een zittingsperiode zonder dat iemand hem kan dwingen om af te zien van het mandaat dat hem door de kiezer is gegeven, kan de benoeming van een minister, op elk moment tussenkom, en ook weer worden beëindigd. De maatregel die erin bestaat een minister te dwingen ontslag te nemen wanneer hij verkozen wordt, zou dus zonder effect zijn aangezien hij de volgende dag weer benoemd zou kunnen worden als minister. Een minister die op het moment van zijn benoeming

mandat parlementaire qu'il avait obtenu dans la première assemblée. S'il souhaite exercer son mandat dans la nouvelle assemblée pour laquelle il est élu, il devra démissionner de son poste ministériel.

La présente proposition de loi modifie l'article 233, § 2, alinéa 2, du Code électoral de manière à prévoir que le membre de la Chambre des représentants, qui s'est porté candidat à l'élection du Parlement flamand, du Parlement wallon, du Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale, du Parlement de la Communauté germanophone et du Parlement européen et qui est élu en qualité de membre effectif de celui-ci, perd de plein droit sa première qualité dès l'instant où son nouveau mandat a été validé suite à la vérification des pouvoirs, et donc non pas lorsqu'il prête serment. La renonciation au nouveau mandat effectif entre la proclamation des élus et la validation du nouveau mandat implique également automatiquement la démission du premier mandat effectif.

La déchéance du premier mandat s'applique également aux membres de la Chambre des représentants qui ont cessé de siéger par suite de leur nomination en qualité de ministre ou de secrétaire d'État du gouvernement fédéral ou par suite de leur élection en qualité de ministre ou de secrétaire d'État d'un Gouvernement de communauté ou de région.

En revanche, la réglementation prescrite par l'article 233, § 1er, alinéa 1er, reste pertinente pour l'élection partielle lors de laquelle un député est élu membre de sa propre assemblée. L'article 233, § 1er, alinéa 1er, est dès lors modifié, suite à l'avis du Conseil d'État, de manière à limiter le champ d'application de cette disposition à cette hypothèse (avis N°s 49.447/2/VR à 49.450/2/VR).

L'article 233, § 1er, alinéa 2, 1re phrase, du Code électoral prévoit que le membre de la Chambre des représentants qui est élu sénateur coopté, perd sa qualité de représentant dès l'instant où il prête serment en tant que sénateur. Il paraît nécessaire de conserver cette phrase étant donné que la réglementation proposée ne concerne pas cette hypothèse. En effet, l'on ne peut pas considérer que ledit membre de la Chambre des représentants s'est porté candidat pour une autre assemblée. Par contre, l'on peut abroger l'article 233, § 1er, alinéa 2, 2e phrase. Cette phrase prévoit que le sénateur coopté qui, en tant que suppléant, achève le mandat d'un représentant, perd sa qualité de sénateur dès l'instant où il prête serment à la Chambre. Cette hypothèse est réglée par la réglementation proposée.

parlementslid is, zal niet anders behandeld worden dan de andere parlementsleden indien hij in een ander parlement verkozen wordt. Hij zal wanneer hij geen minister meer is, niet meer het parlementaire mandaat kunnen uitoefenen dat hij had bekomen in het eerste parlement. Indien hij het mandaat wenst uit te oefenen in het nieuwe parlement waarvoor hij verkozen is, zal hij ontslag moeten nemen als minister.

Dit wetsvoorstel wijzigt artikel 233, § 2, tweede lid, van het Kieswetboek door te voorzien dat het lid van de Kamer van volksvertegenwoordigers dat zich kandidaat heeft gesteld bij de verkiezing van het Vlaams Parlement, het Waalse Parlement, het Brusselse Hoofdstedelijke Parlement, het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap en het Europese Parlement en dat als effectief lid werd verkozen, van rechtswege zijn eerste hoedanigheid verliest vanaf het moment waarop zijn nieuw mandaat geldigheid verkrijgt na onderzoek van de geloofsbriefen, en dus niet op het moment dat hij de eed aflegt. Het feit dat hij afstand doet van het nieuwe effectief mandaat tussen de afkondiging van de verkozenen en de geldigverklaring van het nieuwe mandaat impliceert eveneens automatisch dat hij ontslag neemt uit het eerste effectief mandaat.

De vervallenverklaring van het mandaat is ook van toepassing op de volksvertegenwoordigers die ophielden zitting te hebben ten gevolge van hun benoeming tot minister of staatssecretaris van de federale regering of hun verkiezing tot minister of staatssecretaris van een Gemeenschaps- of Gewestregering.

De regeling voorgeschreven door artikel 233, § 1, eerste lid, behoudt daarentegen wel haar relevantie voor de tussentijdse verkiezing waarbij een kamerlid wordt verkozen tot lid van zijn eigen assemblée. Artikel 233, § 1, eerste lid, wordt bijgevolg, ingevolge het advies van de Raad van State, gewijzigd om de werkingssfeer van die bepaling te beperken tot die hypothese (advies Nrs. 49.447-450/2/VR).

Artikel 233, § 1, tweede lid, eerste zin, van het Kieswetboek bepaalt dat de volksvertegenwoordiger die tot gecoöpteerd senator gekozen is, zijn hoedanigheid van volksvertegenwoordiger verliest zodra hij de eed als senator aflegt. Het lijkt noodzakelijk deze zin te behouden, aangezien de voorgestelde regeling geen betrekking zal hebben op deze hypothese. De betrokken volksvertegenwoordiger kan immers niet worden beschouwd als een persoon die zich kandidaat heeft gesteld voor een andere assemblée. Artikel 233, § 1, tweede lid, tweede zin, kan daarentegen wel worden opgeheven. Die zin bepaalt dat de gecoöpteerde senator die door opvolging een mandaat van volksvertegenwoordiger verkrijgt, zijn hoedanigheid van senator verliest zodra hij de eed als volksvertegenwoordiger aflegt. Die hypothese wordt geregeld door de voorgestelde regeling.

La présente proposition insère également, dans la loi du 31 décembre 1983 de réformes institutionnelles pour la Communauté germanophone, un article 11 qui prévoit que, lorsqu'un membre du Parlement de la Communauté germanophone s'est porté candidat à l'élection de la Chambre des représentants et est élu en qualité d'effectif, il perd sa première qualité au moment de la validation de son nouveau mandat, suite à la vérification des pouvoirs, c'est-à-dire avant sa prestation de serment.

La renonciation au nouveau mandat effectif entre la proclamation des élus et la validation du nouveau mandat implique également automatiquement la démission du premier mandat effectif.

La déchéance du premier mandat s'applique également aux membres du Parlement de la Communauté germanophone qui ont cessé de siéger par suite de leur élection en qualité de membre du gouvernement, de leur nomination en qualité de ministre ou de secrétaire d'État du gouvernement fédéral ou par suite de leur élection en qualité de ministre ou de secrétaire d'État d'un Gouvernement de communauté ou de région.

La présente proposition de loi vise enfin à insérer dans la loi du 23 mars 1989 relative à l'élection du Parlement européen un article 42bis prévoyant que le membre du Parlement européen qui s'est porté candidat à l'élection de la Chambre des représentants, du Parlement flamand, du Parlement wallon ou du Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale et qui est élu en qualité de membre effectif de cette assemblée, perd sa première qualité au moment de la validation de son élection, suite à la vérification des pouvoirs. La renonciation au nouveau mandat effectif entre la proclamation des élus et la validation de l'élection implique automatiquement la démission du premier mandat effectif.

3. Interdiction du cumul de candidatures, sur une même liste, entre une place effective et une place suppléante

L'Accord institutionnel prévoit l'interdiction de cumul de candidatures entre une place effective et une place suppléante.

La présente proposition met en œuvre ce point de l'Accord. Elle modifie à cet effet l'article 118, alinéa 1er, du Code électoral, qui prévoit désormais que nul ne peut être à la fois candidat aux mandats effectifs et à la suppléance.

Elle insère également dans l'article 21, § 5, de la loi du 23 mars 1989 relative à l'élection du Parlement européen, un alinéa qui prévoit que nul ne peut se

Dit wetsvoorstel voegt ook in de wet van 31 décembre 1983 tot hervorming der instellingen voor de Duitstalige Gemeenschap een artikel 11 in, dat bepaalt dat wanneer een lid van het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap zich kandidaat heeft gesteld voor de verkiezing van de Kamer van volksvertegenwoordigers en verkozen wordt, hij zijn eerste hoedanigheid verliest op het moment dat zijn nieuw mandaat wordt geldig verklaard, na onderzoek van de geloofsbriefen, dit wil zeggen voor zijn eedaflegging.

Het feit dat hij afstand doet van het nieuwe effectief mandaat tussen de afkondiging van de verkozenen en de geldigverklaring van het nieuw mandaat impliceert eveneens automatisch dat hij ontslag neemt uit het eerste effectief mandaat.

De vervallenverklaring van het mandaat is ook van toepassing op de leden van het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap die ophielden zitting te hebben ten gevolge van hun verkiezing tot lid van de regering, hun benoeming tot minister of staatssecretaris van de federale regering of hun verkiezing tot minister of staatssecretaris van een Gemeenschaps- of Gewestregering.

Dit wetsvoorstel wil ten slotte in de wet van 23 maart 1989 betreffende de verkiezing van het Europese Parlement een artikel 42bis invoegen dat bepaalt dat het lid van het Europese Parlement dat zich kandidaat heeft gesteld bij de verkiezing van de Kamer van volksvertegenwoordigers, het Vlaams Parlement, het Waalse Parlement of het Brusselse Hoofdstedelijke Parlement en dat als effectief lid ervan werd verkozen, zijn eerste hoedanigheid verliest op het moment dat zijn verkiezing geldig wordt verklaard, na onderzoek van de geloofsbriefen. Het feit dat hij afstand doet van het nieuwe effectief mandaat tussen de afkondiging van de verkozenen en de geldigverklaring impliceert automatisch dat hij ontslag neemt uit het eerste effectief mandaat.

3. Verbod op het cumuleren van kandidaturen, op eenzelfde lijst, van een effectieve plaats en een plaats op de lijst van de opvolgers

Het Institutioneel Akkoord voorziet in het verbod op het cumuleren van kandidaturen tussen een effectieve plaats en een plaats op de lijst van opvolgers.

Dit wetsvoorstel voert dit punt van het akkoord uit. Het wijzigt hiertoe artikel 118, eerste lid, van het Kieswetboek, dat voortaan bepaalt dat niemand zich tegelijk kandidaat kan stellen voor de effectieve mandaten en de plaatsvervangende mandaten.

Het voegt ook in artikel 21, § 5, van de wet van 23 maart 1989 betreffende de verkiezing van het Europese Parlement een lid in dat bepaalt dat niemand

porter simultanément candidat aux mandats effectifs et à la suppléance.

Enfin, il n'est pas nécessaire de prévoir pareille disposition pour le Parlement de la Communauté germanophone puisqu'il n'y a pas de liste de suppléants pour l'élection de ce Parlement conformément à l'article 22, alinéa 16, *in fine*, de la loi du 6 juillet 1990 réglant les modalités de l'élection du Parlement de la Communauté germanophone.

Dans les cas prévus ci-avant, la présente proposition prévoit que le candidat qui ne respecte pas la présente interdiction de cumul verra son nom rayé de toutes les listes où il figure. Il sera en outre possible des sanctions prévues à l'article 202 du Code électoral.

4. Entrée en vigueur

La présente loi entre en vigueur le 1er janvier 2014, et est d'application pour la première fois aux élections pour le Parlement européen suivant la publication au *Moniteur belge* de la présente loi, ainsi qu'aux autres élections qui sont organisées simultanément.

zich tegelijk kandidaat kan stellen voor de effectieve en de plaatsvervangende mandaten.

Ten slotte is het niet nodig dat er in een dergelijke bepaling wordt voorzien voor het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap aangezien er geen lijst van opvolgers is voor de verkiezing van dit parlement, overeenkomstig artikel 22, zestiende lid, *in fine*, van de wet van 6 juli 1990 tot regeling van de wijze waarop het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap wordt verkozen.

In de hiervoor voorziene gevallen voorziet dit wetsvoorstel dat de kandidaat die het cumulverbod niet respecteert zijn naam geschrapt zal zien van alle lijsten waarop hij staat. Hij zal bovendien strafbaar zijn met de in artikel 202 van het Kieswetboek voorziene straffen.

4. Inwerkingtreding

Deze wet treedt in werking op 1 januari 2014, en is voor de eerste keer van toepassing op de verkiezingen voor het Europese Parlement die volgen op de bekendmaking van deze wet in het *Belgisch Staatsblad*, evenals op de andere verkiezingen die gelijktijdig worden georganiseerd.

Bert ANCIAUX.
Philippe MOUREAUX.
Dirk CLAES.
Christine DEFRAIGNE.
Bart TOMMELEIN.
Marcel CHERON.
Freya PIRYNS.
Francis DELPÉRÉE.

* * *

* * *

PROPOSITION DE LOI**Article 1er**

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

CHAPITRE Ier**Modifications du Code électoral****Art. 2**

À l'article 118 du Code électoral, remplacé par la loi du 13 décembre 2002, et modifié par les lois des 19 février 2002 et 13 février 2007, les modifications suivantes sont apportées :

1° l'alinéa 1er est remplacé par ce qui suit :

« Nul ne peut, sur une même liste, être présenté à la fois au mandat effectif et à la suppléance. »;

2° un alinéa rédigé comme suit est inséré entre les alinéas 4 et 5 :

« Nul ne peut se porter candidat pour les élections pour la Chambre des représentants, s'il est en même temps candidat pour les élections pour le Parlement flamand, le Parlement wallon, le Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale, le Parlement de la Communauté germanophone ou le Parlement européen, si ces élections ont lieu le même jour. »;

3° dans l'alinéa 7, devenant l'alinéa 8, le mot « cinq » est remplacé par le mot « sept ».

Art. 3

À l'article 233 du même Code, modifié par les lois des 30 juillet 1991, 16 juillet 1993 et 27 mars 2006, sont apportées les modifications suivantes :

1° dans le paragraphe 1er, alinéa 1er, modifié par la loi du 16 juillet 1993, les mots « non sortant » sont abrogés et les mots « une élection législative » sont remplacés par les mots « une élection pour son assemblée »;

2° dans le paragraphe 1er, alinéa 2, modifié par les lois des 30 juillet 1991 et 13 juillet 1993, la phrase « Le sénateur coopté qui, en tant que suppléant,

WETSVOORSTEL**Artikel 1**

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

HOOFDSTUK I**Wijzigingen van het Kieswetboek****Art. 2**

In artikel 118 van het Kieswetboek, vervangen bij de wet van 13 december 2002, en gewijzigd bij de wetten van 19 februari 2003 en 13 februari 2007, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° het eerste lid wordt vervangen als volgt :

« Niemand mag, binnen dezelfde lijst, tegelijk als kandidaat-titularis en als kandidaat-opvolger worden voorgedragen. »;

2° tussen het vierde en het vijfde lid wordt een lid ingevoegd, luidende :

« Niemand mag zich kandidaat stellen voor de verkiezingen voor de Kamer van volksvertegenwoordigers, als hij tegelijk kandidaat is voor de verkiezingen voor het Vlaams Parlement, het Waalse Parlement, het Brusselse Hoofdstedelijke Parlement, het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap of het Europese Parlement, wanneer deze verkiezingen op dezelfde dag plaatsvinden. ».

3° in het zevende lid, dat het achtste lid wordt, wordt het woord « vijf » vervangen door het woord « zeven ».

Art. 3

In artikel 233 van het hetzelfde wetboek, gewijzigd bij de wetten van 30 juli 1991, 16 juli 1993 en 27 maart 2006, worden volgende wijzigingen aangebracht :

1° in paragraaf 1, eerste lid, gewijzigd bij de wet van 16 juli 1993, worden de woorden « niet afredende » opgeheven en worden de woorden « een parlementsverkiezing » vervangen door de woorden « een verkiezing voor zijn assemblée »;

2° in paragraaf 1, tweede lid, gewijzigd bij de wetten van 30 juli 1991 en 13 juli 1993, wordt de zin « De gecoöpteerde senator die door opvolging een

achève le mandat d'un représentant, perd sa qualité de sénateur dès l'instant où il prête serment à la Chambre. » est abrogée;

3° le paragraphe 2, alinéa 2, inséré par la loi du 16 juillet 1993 et modifié par la loi du 27 mars 2006, est remplacé par ce qui suit :

« Le membre de la Chambre des représentants qui s'est porté candidat à l'élection pour le Parlement flamand, le Parlement wallon, le Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale, le Parlement de la Communauté germanophone ou le Parlement européen, et qui est élu en qualité d'effectif, perd de plein droit sa qualité de membre de la Chambre des représentants au jour de la validation de son nouveau mandat effectif.

Il perd également cette qualité de plein droit dès l'instant où il renonce à son nouveau mandat effectif entre le jour de la proclamation des élus et le jour de la validation de son nouveau mandat effectif.

Les alinéas 2 et 3 s'appliquent également aux membres de la Chambre des représentants qui ont cessé de siéger par suite de leur nomination en qualité de ministre ou de secrétaire d'État du gouvernement fédéral ou par suite de leur élection en qualité de ministre ou de secrétaire d'État d'un Gouvernement de communauté ou de région. ».

CHAPITRE II

Modification de la loi du 31 décembre 1983 de réformes institutionnelles pour la Communauté germanophone

Art. 4

L'article 11 de la loi du 31 décembre 1983 de réformes institutionnelles pour la Communauté germanophone, abrogé par la loi du 6 juillet 1990, est rétabli dans la rédaction suivante :

« Art. 11. Le membre du Parlement qui s'est porté candidat à l'élection pour la Chambre des représentants et qui est élu en qualité d'effectif, perd de plein droit sa qualité de membre du Parlement au jour de la validation de son nouveau mandat effectif.

Il perd également cette qualité de plein droit dès l'instant où il renonce à son nouveau mandat effectif entre le jour de la proclamation des élus et le jour de la validation de son nouveau mandat effectif.

Le présent article s'applique également aux membres du Parlement qui ont cessé de siéger par suite de

mandaat van een volksvertegenwoordiger verkrijgt verliest zijn hoedanigheid als senator zodra hij de eed aflegt in de Kamer. » opgeheven;

3° paragraaf 2, tweede lid, ingevoegd bij de wet van 16 juli 1993 en gewijzigd bij de wet van 27 maart 2006, wordt vervangen als volgt :

« De volksvertegenwoordiger die zich kandidaat gesteld heeft bij de verkiezing voor Vlaams Parlement, het Waalse Parlement, het Brusselse Hoofdstedelijke Parlement, het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap of het Europese Parlement, en die verkozen wordt als effectieve kandidaat, verliest van rechtswege zijn hoedanigheid van volksvertegenwoordiger op de dag van de geldigverklaring van zijn nieuwe effectieve mandaat.

Hij verliest die hoedanigheid eveneens van rechtswege zodra hij verzaakt aan zijn nieuwe effectieve mandaat tussen de dag van de afkondiging van de verkozenen en de dag waarop zijn nieuwe effectieve mandaat geldig wordt verklaard.

Het tweede en het derde lid zijn ook van toepassing op de volksvertegenwoordigers die ophielden zitting te hebben ten gevolge van hun benoeming tot minister of staatssecretaris van de federale regering of hun verkiezing tot minister of staatssecretaris van een Gemeenschaps- of Gewestregering. ».

HOOFDSTUK II

Wijziging van de wet van 31 décembre 1983 tot hervorming der instellingen voor de Duitstalige Gemeenschap

Art. 4

Artikel 11 van de wet van 31 december 1983 tot hervorming der instellingen voor de Duitstalige Gemeenschap, opgeheven bij de wet van 6 juli 1990, wordt hersteld als volgt :

« Art. 11. Het lid van het Parlement dat zich kandidaat heeft gesteld bij de verkiezing voor de Kamer van volksvertegenwoordigers en dat als effectief lid wordt verkozen, verliest van rechtswege zijn hoedanigheid van lid van het Parlement op de dag van de geldigverklaring van zijn nieuwe effectieve mandaat.

Hij verliest die hoedanigheid eveneens van rechtswege zodra hij verzaakt aan zijn nieuwe effectieve mandaat tussen de dag van de afkondiging van de verkozenen en de dag waarop zijn nieuwe effectieve mandaat geldig wordt verklaard.

Dit artikel is ook van toepassing op de leden van het Parlement die ophielden zitting te hebben ten gevolge

leur élection en qualité de membre du gouvernement ou par suite de leur nomination en qualité de ministre ou de secrétaire d'État du gouvernement fédéral ou par suite de leur élection en qualité de ministre ou de secrétaire d'État d'un autre gouvernement de communauté ou de région. »

CHAPITRE III

Modifications de la loi du 23 mars 1989 relative à l'élection du Parlement européen

Art. 5

À l'article 21, § 5, de la loi du 23 mars 1989 relative à l'élection du Parlement européen, les modifications suivantes sont apportées :

1° deux alinéas rédigés comme suit sont insérés entre les alinéas 1er et 2 :

« Nul ne peut, sur une même liste, être présenté à la fois au mandat effectif et à la suppléance.

Nul ne peut se porter candidat pour les élections du Parlement européen, s'il est en même temps candidat pour les élections pour la Chambre des représentants, le Parlement flamand, le Parlement wallon, ou le Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale, si ces élections ont lieu le même jour. »;

2° dans l'alinéa 3 ancien, devenant l'alinéa 5, le mot « deux » est remplacé par le mot « quatre ».

Art. 6

Dans la même loi, il est inséré un article 42bis, rédigé comme suit :

« Art. 42bis. Le membre du Parlement européen qui s'est porté candidat à l'élection pour la Chambre des représentants, le Parlement flamand, le Parlement wallon ou le Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale et qui est élu en qualité d'effectif, perd de plein droit sa qualité de membre du Parlement européen au jour de la validation de son nouveau mandat effectif.

Il perd également cette qualité de plein droit dès l'instant où il renonce à son nouveau mandat effectif entre le jour de la proclamation des élus et le jour de la validation de son nouveau mandat effectif. »

van hun benoeming tot minister van de regering of ten gevolge van hun benoeming tot minister of staatssecretaris van de federale regering of hun verkiezing tot minister of staatssecretaris van een andere Gemeenschaps- of Gewestregering. »

HOOFDSTUK III

Wijzigingen van de wet van 23 maart 1989 betreffende de verkiezing van het Europese Parlement

Art. 5

In artikel 21, § 5, van de wet van 23 maart 1989 betreffende de verkiezing van het Europese Parlement, worden volgende wijzigingen aangebracht :

1° tussen het eerste en het tweede lid worden twee leden ingevoegd, luidende :

« Niemand mag, binnen dezelfde lijst, tegelijk als kandidaat-titularis en als kandidaat-opvolger worden voorgedragen.

Niemand mag zich kandidaat stellen voor de verkiezingen voor het Europese Parlement als hij tegelijk kandidaat is voor de verkiezingen voor de Kamer van volksvertegenwoordigers, het Vlaams Parlement, het Waalse Parlement of het Brusselse Hoofdstedelijke Parlement, wanneer deze verkiezingen op dezelfde dag plaatsvinden. »;

2° in het vroegere derde lid, dat het vijfde lid wordt, wordt het woord « twee » vervangen door het woord « vier ».

Art. 6

In dezelfde wet wordt een artikel 42bis ingevoegd, luidende :

« Art. 42bis. Het lid van het Europese Parlement dat zich kandidaat heeft gesteld bij de verkiezing voor Kamer van volksvertegenwoordigers, het Vlaams Parlement, het Waalse Parlement of het Brusselse Hoofdstedelijke Parlement en dat als effectief lid wordt verkozen, verliest van rechtswege zijn hoedanigheid van lid van het Europese Parlement op de dag van de geldigverklaring van zijn nieuwe effectieve mandaat.

Hij verliest die hoedanigheid eveneens van rechtswege zodra hij verzaakt aan zijn nieuwe effectieve mandaat tussen de dag van de afkondiging van de verkozenen en de dag waarop zijn nieuwe effectieve mandaat geldig wordt verklaard. »

CHAPITRE IV

Modifications de la loi du 6 juillet 1990 réglant les modalités de l'élection du Parlement de la Communauté germanophone

Art. 7

Dans l'article 23, § 2, de la loi du 6 juillet 1990 réglant les modalités de l'élection du Parlement de la Communauté germanophone, modifié par les lois des 16 juillet 1993 et 19 février 2003, un alinéa rédigé comme suit est inséré entre les alinéas 1er et 2 :

«Nul ne peut se porter candidat pour les élections du Parlement, s'il est en même temps candidat pour les élections de la Chambre des représentants si ces élections ont lieu le même jour.»

Art. 8

Dans l'article 49, § 4, de la même loi, les mots «alinéas 1er et 2» sont remplacés par les mots «alinéas 1er à 3».

CHAPITRE V

Disposition finale

Art. 9

La présente loi entre en vigueur le 1er janvier 2014, et est d'application pour la première fois aux élections pour le Parlement européen qui suivent la publication au *Moniteur belge* de la présente loi, ainsi qu'aux autres élections qui sont organisées simultanément.

2 avril 2012.

HOOFDSTUK IV

Wijzigingen van de wet van 6 juli 1990 tot regeling van de wijze waarop het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap wordt verkozen

Art. 7

In artikel 23, § 2, van de wet van 6 juli 1990 tot regeling van de wijze waarop het parlement van de Duitstalige Gemeenschap wordt verkozen, gewijzigd bij de wetten van 16 juli 1993 en 19 februari 2003, wordt tussen het eerste en het tweede lid een lid ingevoegd, luidende :

«Niemand mag zich kandidaat stellen voor de verkiezingen van het Parlement als hij tegelijk kandidaat is voor de verkiezingen van de Kamer van volksvertegenwoordigers wanneer deze verkiezingen op dezelfde dag plaatsvinden.»

Art. 8

In artikel 49, § 4, van dezelfde wet worden de woorden «eerste en tweede lid» vervangen door de woorden «eerste tot derde lid».

HOOFDSTUK V

Slotbepaling

Art. 9

Deze wet treedt in werking op 1 januari 2014, en is voor de eerste keer van toepassing op de verkiezingen voor het Europese Parlement die volgen op de bekendmaking van deze wet in het *Belgisch Staatsblad*, evenals op de andere verkiezingen die gelijktijdig worden georganiseerd.

2 april 2012.

Bert ANCIAUX.
Philippe MOUREAUX.
Dirk CLAES.
Christine DEFRAIGNE.
Bart TOMMELEIN.
Marcel CHERON.
Freya PIRYNS.
Francis DELPÉRÉE.